

РОЗДІЛ I

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФІЗИЧНОЇ ТА СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ГОЛОВНИЙ ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ В УМОВАХ ВИШУ

Бардінова А. О.

аспірантка кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Для сьогодення актуальність професійної діяльності майбутніх фахівців фізичної культури та спорту, що зосереджується навколо проблеми формування у них професійної етики, зумовлена зростанням потреб суспільства у високоетичних фахівцях, здатних не лише до успішного виконання трудових завдань, але й до побудови відносин належного морального рівня, до усвідомлення морального значення професії, власного місця в ній. Важливість окресленого питання посилюється відповідно до поширення гуманістичних тенденцій в освіті, демократизації трудових відносин у правовому полі.

Отже, якість трудової діяльності зазначеної категорії фахівців залежить не тільки від рівня освіти, об'єкта спеціальних професійних знань, наявності необхідних навичок і вмінь, але й від їх моральних якостей. Ними визначають стійкі прояви моральної свідомості в їх поведінці, учинках. У фізкультурній сфері моральне обличчя як спортсмена (отримання ним спортивної етики), так і фахівця фізичної культури (вужче – фізичного виховання) особливо важливе, бо відіграє одну з головних ролей у вирішенні професійних завдань у правовому полі. Таким чином, у рамках нашого дослідження, ми звертаємо увагу на одну зі складових професійної підготовки

майбутніх фахівців фізичної культури та спорту в умовах вищого навчального закладу – професійну етику. В цьому контексті необхідно зазначити, що етика – це наука, що вивчає мораль; норми поведінки; сукупність моральних правил певної соціальної групи; добропристойність, доброчесність [5, с. 218], хоч і є однією з найдавніших наук, однак один із її аспектів, а саме – професійна етика, наразі привертає увагу дослідників, а отже є актуальною.

Проблеми різних етичних аспектів професійної діяльності фахівців фізичної культури та спорту досліджували у своїх роботах В. Машов, Н. Ничкало, О. Олійник, Г. Васянович та ін.

Питання формування професійної етики майбутніх фахівців фізичної культури та спорту студіювали Т. Бажан [1, с. 47-49], С. Бажан [1, с. 47-49], О. Даниско [3, с. 77-82], А. Капто [6, с. 35], О. Клименко [1, с. 47-49], Л. Хоружая та ін.

Проте, незважаючи на важливість наукових розвідок учених в цьому напрямі, нині бракує досліджень у яких досліджувалася б проблема формування професійної етики у майбутніх фахівців фізичної культури та спорту в умовах вишу.

Мета даної публікації – уточнити поняття «академічна доброчесність» та з'ясувати її суть як головного чинника формування професійної етики у майбутніх фахівців фізичної культури та спорту в умовах вишу.

В цьому контексті зазначимо, що відповідно до Статті 42 Закону України «Про освіту» № 2145-VIII (2017 р.) академічна доброчесність трактується як «сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладення та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [4]. Звідси випливає, що суть академічної доброчесності як поняття у нашому розумінні означає – робота та закон. Такий підхід до розуміння нами академічної доброчесності як поняття пояснюється, по-перше, тим, що закон регулює найбільш важливі суспільні відносини; по-друге, закон втілює основні права і обов'язки людини та інші загальнолюдські цінності (порядність, совість, відповідальність та ін.) в її життєдіяльність; по-третє, закон сприяє дотримання етичних норм і принципів поведінки суб'єктів освітнього процесу в закладах освіти у правовому полі. Дотримання

закону та законодавчих (нормативно-правових актів) усіма суб'єктами освітнього процесу (у нашому випадку – це студенти і викладачі) сприяють запобіганню правопорушень (протиправних, шкідливих дій як з боку студентів (наприклад, списування, плагіат у написанні магістерських, бакалаврських, курсових, дипломних, реферативних робіт тощо), так і з боку викладачів вишу (наприклад, в необ'єктивності оцінювання знань студентів, хабарництво, що по суті є злочином та інші протиправні дії). Отже, дотримання правил етики та поваги до праці інтелектуальної власності інших людей повинно стати нормою поведінки всіх суб'єктів освітнього процесу в умовах вишу.

Таким чином, академічна доброчесність постає перед суб'єктами освітнього процесу вищої школи як сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися як студенти, так і викладачі освітнього процесу.

В умовах гуманізації освіти зазначена проблема актуалізується як центральна у формуванні професійної етики майбутніх фахівців фізичної культури та спорту. Адже професій без специфічної моралі немає. Кожна має відносну самостійність у суспільстві, що накладає певні вимоги і відповідальність на носіїв цих професій [6, с. 35].

Доречним у цьому плані є створення єдиного етичного поля в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту. В цьому нас переконує дослідження Л. Хоружої, яка поняття «єдине етичне поле» розглядає як «сукупність психолого-педагогічних умов, які згідно з принципом синергетичності (від грецьк. – спільний, узгоджено діючий напрям міждисциплінарних досліджень процесів самоорганізації і впорядкування у відкритих системах різного типу (соціальна, біологічна, фізична та ін.), діють рівні змісту, способів організації навчання і взаємодії зі студентами [7, с. 219].

Створення єдиного етичного поля в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту в умовах вишу сприяє засвоєнню ними основних норм і правил етичної поведінки; дає змогу студентам оцінити свій стан розвитку моральної свідомості; допомагає формуванню в них позитивного ставлення до себе та інших учасників навчально-виховного процесу тощо.

Різноманітність методів навчання та видів діяльності на заняттях робить процес навчання творчим, збуджує зацікавленість студентів до досліджуваної проблеми, поліпшує розуміння та засвоєння матеріалу. Цілеспрямований процес формування професійної етики у процесі вивчення навчальних дисциплін (в межах створення єдиного етичного поля) значною мірою підвищує рівень її сформованості.

Зважаючи на вище сказане, робимо висновок про те, що академічна доброчесність є важливою складовою частиною професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту, в умовах вишу, дотримання в навчально-виховному процесі основних принципів якої сприяє формуванню в них професійної етики.

Література:

1. Бажан Т. О., Клименко О. Р., Бажан С. А. Академічна доброчесність як складова забезпечення якості освіти / Т. О. Бажан, О. Р. Клименко, С. А. Бажан // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі» [XXVIII Каришинські читання] (м. Полтава, 27-28 травня 2021 р.) / За заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2021. – 364 с.
2. Бардінова А. О. Формування правової компетентності у майбутніх фахівців фізичної культури та спорту в умовах змішаного навчання на засадах компетентнісного підходу / А. О. Бардінова // Концептуалізація компетентнісного підходу до професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту в контексті змішаного навчання : колективна монографія / за заг. ред.: О. К. Корносенко, О. В. Даниско ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2021. – С. 227–248.
3. Даниско О. В. Психолого-педагогічні засади професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в умовах змішаного навчання / О. В. Даниско // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць Полтав. нац. пед. ун-ту імені В. Г. Короленка, 2019. – № 23. – С. 77–82.
4. Загнітко А. П. Сучасний тлумачний словник української мови / А. П. Загнітко, І. А. Щукіна. – Донецьк: ТОВ «ВКФ «БАО», 2012. – 960 с.
5. Закон України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39.

6. Капто А. С. Профессиональная этика / А. С. Капто. – М.-Ростов-н/Д : Изд-во СКАГС, 2006. – 798 с.
7. Хоружа Л. Л. Етична компетентність майбутнього вчителя початкових класів: теорія і практика : монографія / Л. Л. Хоружа. – К. : Преса України, 2003. – 319 с.

СТРЕТЧИНГ ЯК СУЧАСНА МЕТОДИКА УДОСКОНАЛЕННЯ ГНУЧКОСТІ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

Замула В. В.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 017 Фізична культура і спорт
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

Науковий керівник: Корносенко О. К. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії й методики фізичного виховання, адаптивної та масової фізичної культури Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Загальновідомо, що розтягування м'яза, і особливо його фасцій, сприяє м'язовій гіпертрофії [4]. Механічне розтягування скелетного м'яза збільшує інтенсивність його метаболізму, однак цей процес ще залишається невивченим. На основі аналізу низки праць встановлено, що пасивне розтягування збільшує концентрацію ДНК, РНК і протеолітичну активність ферментів в м'язах [2]. Тож вправи на розтягування сприяють збільшенню м'язової сили, підсилюють виведення молочної кислоти, викликають гіперплазію м'язових волокон.

На важливу роль у розтягуванні м'язів для збільшення м'язової маси вказують переважно праці тренерів з силових видів спорту. Незважаючи на актуальність розвитку гнучкості в системі підготовки спортсменів й досі залишається відкритим питання, чи обумовлено збільшення м'язової маси виключно гіпертрофією волокон, або ж має місце супутнє збільшення їх кількості (гіперплазія). Останнє